

шість прав та свобод, але існують і деякі проблеми. Серед них можна виділити такі: невідповідність правового регулювання праці жінок умовам ринкової економіки; неефективність та недієвість більшості норм, що стосуються праці жінок; застарілість законодавства про працю; відсутність можливості реалізації трудового потенціалу жінок повною мірою. На нашу думку, одним зі способів вирішення багатьох проблем у сфері правового регулювання праці жінок є підвищення міри відповідальності роботодавців за порушення законодавства про працю. Тому з метою захисту працівників і подолання практики їх дискримінації необхідно також переглянути міри відповідальності за порушення трудового права та прагнути до встановлення такої відповідальності, щоб її застосування стало дійсно не вигідним для роботодавця (насамперед, у фінансовому плані).

Таким чином, законодавство України містить досить широке коло прав та гарантій для працюючих жінок, але в умовах розвитку ринкової економіки вони потребують глибокого аналізу і переосмислення, оскільки пільги та переваги, передбачені законодавством про працю, підірвали конкурентоздатність жіночої робочої сили на ринку праці. Утримувати працівників, які мають багато пільг, роботодавцю не вигідно. Тому завданням трудового законодавства має стати створення компромісних умов, за яких жіноча праця була б економічно вигідною і жінкам, і роботодавцям.

Рибалкін Андрій Олександрович

кандидат юридичних наук, доцент,
начальник центру підвищення кваліфікації

Олексійчук Ілона Артурівна

слухач магістратури юридичного факультету

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРАВОЗАСТОСОВЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: ПОНЯТТЯ ТА ОСНОВНІ РИСИ

Ефективна правозастосовча діяльність значною мірою сприяє процесу забезпечення суспільних та особистих інтересів, прав і свобод громадян. Теоретичні розробки й обґрунтування форм правозастосовчої діяльності дають змогу ефективно підвищувати реалізацію права в Україні та більш успішно здійснювати правові реформи. Саме належна правозастосовна діяльність, прийняття законних і справедливих рішень повинні сприяти зміцненню режиму законності та верховенства права в Україні. Актуальні питання щодо визначення, значення на сучасному етапі правозастосовчої діяльності та її місця в системі правової діяльності розглядалися такими вченими, як

Д. Бочаров, Є. Додін, Б. Малишев, О. Москалюк та ін.

Переважає більшість наукових дефініцій, що стосуються поняття «правозастосовча діяльність», є комплексними, тобто такими, що поєднують ознаки широко використовуваних у правовій доктрині визначень через рід і видову відмінність та операціональних визначень. Наприклад, Є. Додін зазначає, що зміст правозастосовчої діяльності «становлять збирання, дослідження, опрацювання й зберігання інформації або, простіше кажучи, операції з нею». Що ж до видових ознак правозастосовчої діяльності як діяльності компетентних суб'єктів, то найчастіше згадуються її складність; владний (державно-владний) творчий характер, який зумовлює імперативність і варіативність її результатів; її реалізація на засадах законності, ефективності, доцільності й обґрунтованості (доказовості); нормативна регламентованість меж власного розсуду правозастосувача, а також порядку й форм її здійснення.

На думку Д. Бочарова, до обсягу поняття «правозастосовча діяльність» належить не лише процес здійснення численних послідовно-паралельно пов'язаних взаємозалежних актів застосування норм права, а й окремо взяті акти застосування, які до того ж можуть спиратися серед фактичних підстав застосування норми на раніше вчинений, або ж відіграти роль юридичного факту за подальшого розвитку правовідносин, тобто увійти ланкою до правозастосовчого ланцюжка-діяльності [1, с. 6-7].

До числа структурних елементів правозастосування належать: суб'єкт правозастосування; об'єкт правозастосування; правозастосувальна процедура; підстава правозастосування; результат правозастосування. Однією із важливих рис застосування норм права є його державно-владний індивідуальний (казуальний) вплив на поведінку людей, який проявляється у тому, що одним суб'єктам надаються певні права, а на інших суб'єктів покладаються певні обов'язки. Застосування норм права необхідне, коли для забезпечення реалізації суб'єктами правовідносин прав та виконання обов'язків необхідне безпосереднє втручання держави. Застосування права є складним процесом, який являє собою низку послідовних взаємопов'язаних дій, що називаються стадіями.

Першою стадією застосування норм права є встановлення фактичної основи для вирішення справи. Другою стадією є встановлення юридичної основи для вирішення справи. Третя стадія передбачає винесення індивідуально-правового припису у формі правозастосовчого акта і доведення його до відома зацікавлених сторін [2, с. 10-13].

Аналіз юридичної літератури дозволяє виокремити основні принципи права, що визначають сутність та спрямованість правового регулювання, а також загальні засади різноманітних видів юридичної діяльності. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Цей конституційний принцип-мета визначає загальну ціннісну спрямованість правозастосовного процесу. Він одночасно кореспондується із основоположними принципами права: справедливістю, рівністю, свободою,

гуманізмом. Зазначені принципи складають основу права, є його ідейним наповненням, а також головними цінностями – цілями. Завданням суб'єкта правозастосування є, перш за все, дотримання основних принципів права.

Основоположне значення серед них має принцип справедливості – його реалізація є необхідною передумовою функціонування всієї правової системи, що, зокрема, підтверджується аналізом практики єдиного органу конституційної юрисдикції і вищих судових органів України, а також судових органів інших держав, міжнародних судових установ.

Принципи правозастосовчої діяльності слугують надійними юридичними орієнтирами, які спрямовують діяльність правозастосовчих органів. Їх дотримання гарантує неприпустимість порушення законності, забезпечує необхідну диференціацію правового регулювання, послідовне утвердження соціальної справедливості, стабільність юридичної практики, сприяє підвищенню ефективності та якості правозастосування [3, с. 246]. Правозастосовча діяльність є складним явищем, яке не обмежується виданням актів застосування права. Вона проявляє себе не лише в рамках передбаченої процесуальними нормами процедури розгляду справи, але й у значній кількості побічних зв'язків і стосунків [4, с. 60].

Отже, на підставі аналізу різних підходів до правозастосовчої діяльності зазначимо, що форма правозастосування – це специфічна форма державної діяльності компетентних державних органів і посадових осіб, а також уповноважених на це недержавних та громадських організацій, спрямована на виконання, використання та охорону і захист норм права, має об'єктивно виражений характер і направлена з урахуванням завдань і компетенцій правозастосувача на створення оптимальних умов для реалізації норм права. Правозастосовча діяльність є однією з ефективних форм реалізації та застосування норм права.

Література

1. Бочаров Д.О. Правозастосовча діяльність: поняття, функції та форми : проблемні лекції. – Дніпропетровськ : АМСУ, 2006. – 73 с.
2. Малишев Б.В., Москалюк О.В. Застосування норм права (теорія і практика) : навч. посіб. / за ред. Б.В. Малишева. – К. : Реферат, 2010. – 260 с.
3. Перепелюк А.М. Принципи та вимоги права як основоположні засади правозастосовчої діяльності / А.М. Перепелюк // Альманах права. Основоположні принципи права як його ціннісні виміри. – 2012. – Вип. 3. – С. 225-229.
4. Коцан-Олинець Ю.Я. Поняття правозастосовчої діяльності та її сутнісні ознаки / Ю.Я. Коцан-Олинець // Науковий вісник Львівської комерційної академії. Серія : Юридична. – 2015. – Вип. 2. – С. 52-63.